

TEOLOGIA MORALNA SZCZEGÓŁOWA: MORALNOŚĆ ŻYCIA SPOŁECZNEGO – ĆWICZENIA

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA:

I. Dokumenty Kościoła:

- Jan Paweł II. Encyklika *Sollicitudo rei socialis*. Rzym 1987.
Jan Paweł II. Encyklika *Centesimus annus*. Rzym 1991.
Benedykt XVI. Encyklika *Caritas in veritate*. Rzym 2009.
Sobór Watykański II. Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*. Rzym 1965
Sobór Watykański II. Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*. Rzym 1965.
Katechizm Kościoła Katolickiego. Poznań 2002.
Papieska Rada „Iustitia et Pax”. *Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*. Kielce 2005

II. Encyklopedie, słowniki:

- Encyklopedia Katolicka*.
Encyklopedia Nauczania Społecznego Jana Pawła II. Red. A. Zwoliński. Radom 2003.
Jan Paweł II. Encyklopedia Nauczania Moralnego. Red. J. Nagórny, K. Jeżyna. Radom 2005.
Katolicyzm A-Z. Red. Z. Pawlak. Poznań 1982.
O'Collins G., Farrugia E.G. *Związy słownik teologiczny*. Kraków 1993.
Słownik społeczny. Red. B. Szlachta. Kraków 2004.
Słownik Teologii Biblijnej. Red. X. Léon-Dufour. Poznań 1994.

III. Podręczniki:

- Aubert J.M. *Jak żyć po chrześcijańsku w XX wieku*. Warszawa 1986.
Olejnik S. *Dar. Wezwanie. Odpowiedź. Teologia moralna*. T. VI-VII. Warszawa 1990-93.
Ślipko T. *Zarys etyki szczegółowej*. T. 1-2. Kraków 1982.
Witek S. *Chrześcijańska wizja moralności*. Poznań 1982.
Wojtyła K. *Elementarz etyczny*. Lublin 1983.
Woroniecki J. *Katolicka etyka wychowawcza*. T. II/1. Lublin 1986.

BIBLIOGRAFIA SZCZEGÓŁOWA:

Krytyka skrajnych modeli życia społecznego (kolektywizm i liberalizm)

- Nagórny J. *Posłannictwo chrześcijan w świecie*. T. 1. Lublin 1998.
Skorowski H. *Spór o prawa człowieka. W: Spór o człowieka – spór o przyszłość świata. Od bł. Jana XXIII do Jana Pawła II*. Red. J. Nagórny, J. Gocko, Lublin 2004, s. 139-153.

Ojczyzna i patriotyzm. Zafalszowanie postaw patriotycznych

- Jan Paweł II. *Miłość Ojczyzny*. Przemówienie podczas modlitwy Anioł Pański (19.12.1990). „L'Osservatore Romano” 11:1990 nr 12 s. 13.
Jan Paweł II. *Pamięć i tożsamość. Rozmowy na przełomie tysiącleci*. Kraków 2005.
Konferencja Episkopatu Polski. *Chrześcijański kształt patriotyzmu*. Warszawa 2017.
Derdziuk A. *Inwestycja w patriotyzm*. „Kontrola Państwowa” 53:2008 nr 2 s. 110-121.
Derdziuk A. *Patriotyzm*. W: *Leksykon obywatela*. Red. S. Serafin, B. Szmulik. Warszawa 2008 s. 25-26.
Niemiec B. *Patriotyzm*. W: *Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II*. Red. A. Zwoliński. Radom 2003 s. 353-356.

- Nagórny J. *Wezwanie do uczestnictwa w życiu społecznym*. Red. K. Jeżyna, J. Gocko, W. Rzepa. Lublin 2010 s. 465-498.
- Wróbel J. *Szkic do traktatu o patriotyzmie*. „Informator SCJ” 1989 nr 10-11 s. 660-669.

Uczestnictwo katolików w życiu społecznym i politycznym

- Kongregacja Nauki Wiary. *Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności i postępowania katolików w życiu politycznym*. Rzym 2002.
- Gądecki S. *Apel Przewodniczącego KEP do partii politycznych*.
W: http://episkopat.pl/informacje_kep/6826.1,Apel_Przewodniczacego_KEP_do_partii_politycznych.html.
- Kieniewicz P. *Kompromis polityczny, kompromis moralny*. „Roczniki Teologii Moralnej” 1(56):2009 s. 203-211.
- Nagórny J. *Wezwanie do uczestnictwa w życiu społecznym*. Red. K. Jeżyna, J. Gocko, W. Rzepa. Lublin 2010 s. 355-462.
- Olczyk M. *Sumienie katolickiego parlamentarzysty. Legislacyjne dylematy moralne w świetle rozumu i wiary*. „Studia Bydgoskie” 5:2011 s. 127-147.
- Polak W. *Moralność a prawo*. „Ateneum Kapłańskie” 2000 t.134 z. (2)546 s. 219-229.
- Turowski W. *Czy w homilii jest miejsce na politykę?* „Studia Elckie” 14:2012 s. 469-484.

Wartość środowiska naturalnego – współczesne jego zagrożenia. Podstawowe zasady etyki ekologicznej

- Jan Paweł II. *Piękno tej ziemi woła o zachowanie jej dla przyszłych pokoleń*. Przemówienie podczas Liturgii Słowa (12.06.1999). „L'Osservatore Romano” 20:1999 nr 8 s. 70-72.
- Jan Paweł II. *Pokój z Bogiem Stwórcą – pokój z całym stworzeniem*. Orędzie na XXIII Światowy Dzień Pokoju 1990 r. „L'Osservatore Romano” 10:1989 nr 12 (bis) s. 21-24.
- Jan Paweł II. *Katecheza Trzeba zapobiec katastrofie ekologicznej* (17.01.2001). „L'Osservatore Romano” 22:2001 nr 4 s. 43-44.
- Benedykt XVI. *Jeśli chcesz krzawić pokój, strzeż dzieła stworzenia*. Orędzie na Światowy Dzień Pokoju (1.01.2010). W: *W trosce o życie. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej*. T. 2. Red. J. Brusilo. Tarnów: Biblos 2012 s. 437-444.
- Franciszek. *Encyklika Laudato si'*. Rzym 2015.
- Ekologia. Przesłanie moralne Kościoła*. Lublin 2002 (wszystkie artykuły).
- Jurczyk B. *Ekologiczne wyzwanie dla refleksji moralnej*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 37:1990 z. 3 s. 73-88;
- Juros H. *„Kwestia ekologiczna” jako problem państwa prawa*. W: *Ad Libertatem in veritate. Księga Pamiątkowa dedykowana ks. Prof. A. Marcolowi*. Red. P. Morciniec. Opole 1996 s. 413-425.
- Nagórny J. *Ekologiczna płaszczyzna troski o życie i zdrowie*. „Roczniki Teologiczne” 47:2000 z. 3 s. 121-138.
- Smykowski K. *Podstawowe zasady ekologii ludzkiej. Refleksje teologa moralisty w oparciu o nauczanie Jana Pawła II i Benedykta XVI*. W: *Człowiek z perspektywy religii, rodziny i szkoły*. Red. H. Czakowska, M. Kuciński. Bydgoszcz 2013 s. 133-143.
- Szafulski A. *Spowiednik i penitent wobec ochrony środowiska i „ekologii ludzkiej”*. W: *Sakrament pokuty wobec problemów współczesności*. Red. K. Glombik. Opole 2011 s. 253-161.
- Wróbel J. *Etyczno-społeczne podstawy przesłania encykliki Laudato si papieża Franciszka*. „Teologia dogmatyczna” 2016 t. 11 s. 21-42.

Moralny wymiar przemian demograficznych

- Papieska Rada ds. Rodziny. *Etyczny i pastoralny wymiar przemian demograficznych*. W: *W trosce o życie. Wybrane dokumenty Stolicy Apostolskiej*. Tarnów: Biblos 1998 s. 458-490.

- Balicki J. *Starzenie się społeczeństw wyzwaniem dla solidarności międzypokoleniowej*. „Ethos” 14:2001 nr 3 s. 86–96.
- Nowosad S. *Współczesne zagadnienia demograficzne i moralna ocena proponowanych rozwiązań*. „Roczniki Teologiczne” 42:1995 z. 3 s. 87-104.
- Pokrywka M. *Ekologia a demografia*. W: *Ekologia. Przesłanie moralne Kościoła*. Red. J. Nagórny, J. Gocko. Lublin 2002 s. 139-152.
- Pokrywka M. *Moralne problemy demografii*. „Theologica Thoruniensia” 3:2002 s. 237–248.

Tzw. czwarta generacja praw człowieka

- Kongregacja Nauki Wiary *Uwagi dotyczące odpowiedzi na propozycje ustaw o niedyskryminacji osób homoseksualnych*. Rzym 1992
- Kongregacja Nauki Wiary. *Uwagi dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi*. Rzym 2003.
- Andrzejczuk R. *Ewolucja treści praw człowieka*. „Studia z Prawa Wyznaniowego” 4:2002 s. 219-241.
- Ciszek M. Postulat czwartej generacji praw człowieka w politycznym systemie międzynarodowej ochrony : próba filozoficznego uzasadnienia z perspektywy personalizmu etycznego. „Studia Ecologiae et Bioethicae” 8:2010 nr 1 s. 105-116.
- Krzywda J. Irracjonalność legalizacji związków homoseksualnych wobec jedynej i niepowtarzalnej wartości i roli małżeństwa i rodziny. „Analecta Cracoviensia” 44:2012 s. 297-306.

Prawo do wolności religijnej

- Sobór Watykański II. Deklaracja o wolności religijnej *Dignitatis humanae*. Rzym 1965.
- Religia i wolność religijna w państwach Europy Środkowo-wschodniej w perspektywie integracji europejskiej*. Materiały IV międzynarodowej konferencji w Lublinie. Red. J. Krukowski. Lublin 2004.
- Smykowski K. *Wokół sporu o ubój rytualny. Między prawem do wolności religijnej a prawami zwierząt*. „Roczniki Teologiczne” 62:2015 z. 3 s. 119-130.
- Zadykowicz T. *Wolność religijna jako prawo człowieka w kontekście współczesności*. W: *Prawa człowieka. W 60. rocznicę uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Przesłanie moralne Kościoła*. Red. K. Jeżyna, T. Zadykowicz. Lublin 2010 s. 141-176.

Czy zwierzęta mają prawa?

- Caldecott S. *Prawa zwierząt*. „Communio” 12:1992 nr 6(72) s. 97-102.
- Hendricks M. *O właściwą postawę wobec zwierząt*. „L'Osservatore Romano” 22:2001 nr 10 s. 53-55.
- Regan T. *Prawa i krzywda zwierząt*. „Etyka” 18:1980 s. 87-118.
- Singer P. *Zwierzęta i ludzie jako istoty równe sobie*. „Etyka” 18:1980 s. 49-62.
- Smykowski K. *Człowiek i zwierzęta towarzyszące. Refleksje teologa moralisty*. „Verbum Vitae” 2017 nr 32 s. 445-460.
- Smykowski K. *Działalność i postulaty organizacji Catholic Concern for Animals*. „Studia Ecologiae et Bioethicae” 15:2017 nr 3 s. 61-67.
- Smykowski K. *Kształtowanie się świadomości obowiązków człowieka wobec zwierząt w podręcznikach teologii moralnej przełomu XIX i XX wieku*. „Medycyna Weterynaryjna” 76:2020 nr 1 s. 59-62.
- Smykowski K. *Polowanie na zwierzęta w świetle podstawowych zasad teologii moralnej*. „Studia Bydgoskie” 11:2017 s. 225-236.
- Smykowski K. *Propozycje zmian w przepisach dotyczących ochrony zwierząt. Próba oceny z perspektywy teologii moralnej*. „Roczniki Teologiczne” 65:2018 z. 3 s. 119-132.
- Smykowski K. *Wykorzystanie zwierząt do celów edukacyjnych i rozrywkowych. Próba oceny teologicznomoralnej*. „Roczniki Teologiczne” 64:2017 z. 3 s. 127-139.

- Smykowski K. *Zwierzęta jako przedmiot przedsoborowej myśli teologicznomoralnej*. „Studia Bydgoskie” 8:2014 s. 77-88.
- Smykowski K. *Zwierzęta w publikacjach polskich myślicieli katolickich I połowy XX wieku*. „Medycyna Weterynaryjna” 75:2019 nr 1 s. 59-62.
- Wróbel J. *Zwierzęta i ich prawa*. W: *Prawa człowieka. W 60. rocznicę uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Przesłanie moralne Kościoła*. Red. K. Jeżyna, T. Zadykowicz. Lublin 2010 s. 79-103.

Moralne aspekty reklamy

- Etyka w reklamie. Instrukcja Papieskiej Rady do spraw Środków Społecznego przekazu z dnia 22 lutego 1997 roku*. W: *Kościół o środkach komunikowania myśli*. Red. J. Góral, K. Klauza. Częstochowa 1997. s. 332-365.
- Kodeks Etyki Dziennikarskiej Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich*.
W: <http://www.sdp.pl/Kodeks-etyki-dziennikarskiej-SDP>.
- Kodeks Postępowania w Dziedzinie Reklamy Zewnętrznej*.
W: <http://www.igrz.home.pl/kodeks%20etyki.doc>.
- Kodeks Postępowania w Dziedzinie Reklamy*.
W: http://www.iaa.org.pl/oreklamie_kodeksy_dziedzina_reklamy.htm.
- Rada Reklamy, *Kodeks etyki reklamy*, Warszawa 2008.
- Reroń T. *Moralne aspekty reklamy*, „Homo Dei” 74:2004 nr 2 s. 72-82.
- Sareło Z. *Moralność kształtowania opinii publicznej*. W: *Dziennikarski etos. Z wybranych zagadnień deontologii dziennikarskiej*. Red. Z. Kobylińska, R. Grabowski. Olsztyn 1996 s. 236-248.
- Wiśnicki T. *Świętość dźwignią handlu?* „Więź” 44:2001 nr 9 s. 52-61.
- Zanussi K. *Prawda czy towar*. W: *Dziennikarski etos. Z wybranych zagadnień deontologii dziennikarskiej* Red. Z. Kobylińska, R. Grabowski. Olsztyn 1996 s. 249-258.
- Zawada S. *Granice prawdy i wolności w reklamie*. „Świat i Słowo” 2006 nr 2 s. 31-43.